

Hiszkegy 2. fejezetének magyarázata: Hiszek Jézus Krisztusban¹

Az apostoli hitvallás első fejezete a teremtő Atyáról szól, s mindössze egyetlen cikkelyből áll: Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremőjében. Erről szólt az előző előadásunk. A hitvallás Jézus Krisztusról szóló második nagy fejezetében az egyes cikkelyek mind-mind egy különálló előadás témát is adnának. A 2. cikkellyel kapcsolatban a Katolikus Egyház Katekizmusa a Jézusra vonatkozó hitvallási fenségcímet tárgyalja, a 3. cikkely a megtestesülést és a mariológiát érinti és a Katekizmus itt beszél egy kicsit Jézus rejtett és nyilvános életének misztériumairól a megtestesülés és a passió között, melyeket a hitvallás nem említ meg, bár feltételez. A 4. cikkely kapcsán Krisztus keresztfájdalmának és a megváltásnak a témáját fejti ki, az 5. cikkellyel összefüggésben a pokolra szállás és a feltámadás témáját, a 6. cikkelynél a mennybemenetelt, s végül a 7. cikkelyhez kapcsolódóan a világvégéről és a végítéletéről beszél. Jelen dolgozatunkban a megtestesülés témáját fejtjük ki részletesebben, a többi témához egyelőre csak rövid idézeteket helyezünk el a KEK-ből, a mariológiára vonatkozóan pedig egy külön előadást fogunk majd feldolgozni a régiókban, ezért azt itt nem érintjük. Célnak tehát a hitvallás 2. fejezetének cikkelyeit szörméntén értelmezni, pusztán a KEK megfelelő helyeit idézve (ezt viszont csak az előadás teljes változatában olvashatjuk), s a megtestesülés misztériumában pedig alaposabban elmélyülni. A nyári táborban ugyanis a megváltás témáját már alaposabban tárgyaltuk, sőt érintettük a feltámadás és a végítélet kérdéseit is (vö. [mente.hu/Toltsd le/Nyári tábor/2012](http://mente.hu/Toltsd-le/Nyári_tábor/2012) – Hitünk alapjai: Hitünk Alapjai 3: Hitünk szabadság = megváltás + Hitünk Alapjai 2: Hitünk örömhír = feltámadás, végítélet). Jelen előadásom legteljesebb verziója 3 részből áll tehát: 1. RÉSZ azoknak a régióknak ajánlott témafelvetésem, ahol gyerekek is vannak: Jézus Krisztus emberi megjelenésére vonatkozó gondolatfoslányok, hozzáadva Jézus neveit, vagyis személyi titkát leíró fenségcímet a KEK Hitvallás-magyarázatának Jézus Krisztusról szóló fejezetéből (Hiszkegy 2. cikkelye). 2. RÉSZ a megtestesülésről szóló előadás, hozzáadva a KEK idevonatkozó részeit (Hiszkegy 3. cikkelye). 3. RÉSZ a KEK Hitvallás-magyarázatának Jézus Krisztusról szóló fennmaradó részeinek kivonata (Hiszkegy 4-7. cikkelyei). A kisebb testvéreknek, csoportvezetőknek az 1. és 2. részt kötelezően ajánlom. A kisbétűs részek kihagyhatók, a vastagon kiemelt mondatok viszont az előadásból is kihagyhatatlan tételmondatok.

1. RÉSZ: ELŐADÁS GYEREKEKNEK: JÉZUS NEVEI, SZEMÉLYI TITKA ÉS EMBERI MEGJELENÉSE

Jézus személyi lapja

Édesanyja neve: Mirjam

Születési és lakóhely: Betlehemben született egy istállóban, Heródes meg akarta gyilkolni, nem éppen idilli, Názáretben nőtt fel (ott élt 30 éves koráig), nem éppen a kultúra fellelőjére, egy porfészek

Anyanyelve: arám, a zsidók a Római Birodalom lenézett népe voltak

Családi állapota: Isten Fia (nőtlen)

Szeme: észreveszi a szépet és a jót mindenhol és mindenki, pedig nagy nyomor és szegénység veszi körül, a szívet nézi, nem a külsőt

Kezei: érdesek a munkától, simogatnak és gyógyítják a betegeket, megmossák a lábukat, és felborítják a pénzváltók asztalait

Szája: álnok szó nem hagyja el, őszinte, de nem kegyetlen

Hobbija: halászás

Foglalkozása: Messiás, ácsmester

Szokásai: szívesen megy a szegények és a bűnösök közé, ezért sokan megszólják

Fizikuma: izmos, rengeteget gyalogol, a süllyedő Pétert felemeli, a pénzváltók asztalait felborítja, de van, hogy halálosan kimerülten alszik a csónakban

Kedvenc ruhája: a kötény, hogy szolgáljon

Stílusa: a jó tett után nem hirdeti magát, nincs tekintettel az emberek személyére, nem személyválogató

Temperamentuma: szenvedélyes, a vidámság barátja, nem szereti a lógó orrokat, de tud sírni Hazája és barátja felett

Jelleme: erős, de nem erőszakos, szelíd, engedelmes, szegény, tisztá, irgalmas, alázatos és szolgál az erejével

„Hibája”: „Túl radikális.” Mindent kíván attól, aki Őt követni akarja. Ki nem állhatja a képmutatást és a langyos, félszívű, totózó kereszténységet, tanításának vannak nehezen érthető és teljesíthető részei (pl. ellenségszeretet, „ha szemed bűnre visz, vágd ki”).

Természete: valóságos Isten és valóságos ember

Személyi minősége: isteni személy (istenti én, emberi én nélkül)

Személyi életkor: örök (mint isteni személy, végtelen éves)

Emberileg megélt (halálózási) életkor: 33 év

Születési család (örök isteni személyé): Szentháromság

Származási család (emberi természeté): Dávid királyi háza és a Szentháromság (Szentlélektől fogantatott), vér szerint Szűz Mária családja, jog szerint pedig Szent József örökebe fogadott Fia

(részletebben erről egy külön előadást írtam: **Jézus Krisztus emberi megjelenése és emberi adottságai** vö. mente.hu/ Toltsd le!/Előadások/Jézus a Bibliában)

A HITVALLÁS JÉZUSRÓL SZÓLÓ FEJEZETE - Részletek a Katekizmusból **JÉZUS NEVEI, FENSÉGCIÉI**

2. CIKKEL

ÉS JÉZUS KRISZTUSBAN, ISTEN EGYSZÜLÖTT FIÁBAN

I. Jézus

430 Jézus héberül azt jelenti, hogy „Isten megszabadít”. Az angyali üdvözlétkor Gábor angyal adja neki a Jézus nevet, mely kifejezi, hogy ki ő és mi a küldetése. ^{[10]²} Mivel „senki nem bocsáthat meg bűnöket, csak egyedül Isten” (Mk 2,7), Jézusban, az Ő emberré lett örök Fiában Ő az, aki „megszabadítja népét a bűneitől” (Mt 1,21).

432 Jézus az az isteni Név, amely egyedül hoz üdvösséget. ^{[15]³} és ezek után mindenki segítségül hívhatja, mert Ő a megtestesülés által minden emberrel eggyé lett, ^{[16]⁴} annyira, hogy „nem adatott más név az emberek között, melyben üdvözlőnünk lehetne” (ApCsel 4,12). ^{[17]⁵}

433 A szabadító Isten nevét a főpap évente egyetlen egyszer hívta segítségül Izrael fiai bűneinek kiengesztelésére, amikor a szentek szentjében az engesztelés tábláját az áldozati állat vérével meghintette. ^{[18]⁶}

434 A gonosz lelkek félnek az Ő nevétől, ^{[21]⁷} Jézus tanítványai az ő nevében művelnek csodákat, ^{[22]⁸} mert amit kérnek az Atyától az Ő nevében, megadja nekik. ^{[23]⁹}

II. Krisztus

436 A Krisztus név a héber „fölkent” jelentésű „Messiás” szó görög fordításából ered. A Messiásnak az Úr Lelke által fölkentnek kellett lennie, ^{[29]¹⁰} mint királynak, s egyidejűleg papnak is, ^{[30]¹¹} de úgy is, mint Profétának. ^{[31]¹²}

437 Ő a Mária szűz méhében fogantatott „szent” ^{[32]¹³}, aki „a Szentlélektől fogantatott” (Mt 1,20).

III. Isten egyszülött Fia

443 A maga fiúságát megkülönböztette tanítványaitól azáltal, hogy sohasem mondta: „mi Atyánk”, ^{[59]¹⁴} csak amikor parancsolta nekik: „Ti tehát így imádkozzatok: Miatyánk” (Mt 6,9); és kiemeli a különbséget „az én Atyám és a ti Atyátok” között (Jn 20,17).

444 Maga Jézus Isten „egyszülött Fiának” nevezi magát (Jn 3,16), és ezzel a címmel állítja örök praeexistenciáját. ^{[61]¹⁵}

IV. Úr

446 Az Ószövetség könyveinek görög fordításában a ki nem mondható JHVH nevet, amelyen Isten Mózesnek kinyilatkoztatta magát, ^{[63]¹⁶} a Kürioszsal (‘Úr’) adják vissza. Ezért az Úr az Izrael Istene istenséget kifejező, leggyakrabban használt névvé vált. Az Újszövetség az „Úr” cím e jelentését alkalmazza az Atyára, s ugyanakkor – és ez az újdonság – Jézusra is, akit ezzel Istennek ismer el. ^{[64]¹⁷}

447 Egész nyilvános élete folyamán a természet, a betegségek, az ördögök, a halál és a bűn fölött gyakorolt uralma bizonyította isteni fölségét.

448 A feltámadott Jézussal való találkozásban az imádást fejezi ki: „Én Uram, én Istenem!” (Jn 20,28).

449 Amikor az Egyház első hitvallásai Jézusnak az isteni „Úr” címet megadják, kezdettől fogva állítják, ^{[69]¹⁸} hogy az Atyaistent megillető hatalom, tisztelet és dicsőség Jézust is megilleti, ^{[70]¹⁹} mert Ő „egyenlő Istennel” (Fil 2,6).

450 (Ez a cím) annak elismerését is jelenti, hogy az ember személyes szabadságát semmiféle földi hatalomnak nem köteles alávetni, csak egyedül Istennek, az Atyának és az Úr Jézus Krisztusnak: a császár nem az „Úr”. ^{[73]²⁰} **Összefoglalás: 454** Ahhoz, hogy valaki keresztény lehessen, hinnie kell, hogy Jézus az Isten Fia. ^{[78]²¹}

¹ Kiegészítő videójavaslat az előadáshoz: <http://www.youtube.com/watch?v=SF07DcqCvA>

² ^[10] Vö. Lk 1,31.

³ ^[15] Vö. Jn 3,18; ApCsel 2,21.

⁴ ^[16] Vö. Róm 10,6–13.

⁵ ^[17] Vö. ApCsel 9,14; Jak 2,7.

⁶ ^[18] Vö. Lev 16,15–16; Sir 50,22; Zsid 9,7.

⁷ ^[21] Vö. ApCsel 16,16–18; 19,13–16.

⁸ ^[22] Vö. Mk 16,17.

⁹ ^[23] Vö. Jn 15,16.

¹⁰ ^[29] Vö. Iz 11,2.

¹¹ ^[30] Vö. Zak 4,14; 6,13.

¹² ^[31] Vö. Iz 61,1; Lk 4,16,21.

¹³ ^[32] Vö. Lk 1,35.

¹⁴ ^[59] Vö. Mt 5,48; 6,8; 7,21; Lk 11,13.

¹⁵ ^[61] Vö. Jn 10,36.

¹⁶ ^[63] Vö. Kiv 3,14.

¹⁷ ^[64] Vö. 1Kor 2,8.

¹⁸ ^[69] Vö. ApCsel 2,34–36.

¹⁹ ^[70] Vö. Róm 9,5; Tit 2,13; Jel 5, 13.

²⁰ ^[73] Vö. Mk 12,17; ApCsel 5,29.

²¹ ^[78] Vö. ApCsel 8,37; 1Jn 2,23.

2. RÉSZ: ELŐADÁS FIATALOKNAK: A MEGTESTESÜLÉS

„kiüresítette önmagát, szolgai alakot vett fel, és hasonló lett az emberekhez, külsejét tekintve úgy jelent meg, mint egy ember.” (Fil 2,7)

Szentatyánk kéri, hogy a Hit Évében vegyük kézbe a Katolikus Egyház Katekizmusát. Ennek az egyik legelméletibb részét fogjuk elővenni, mely Jézus Krisztus személyének a titkáról szól, de ez csak a mai ember számára tűnik annak, mert a mai embert nem érdekli a Krisztus. Legfeljebb annyi, hogy a „Jó Istenke” segítsen meg. Olyan hitvallási mondatokat fogunk olvasni, mely az első századok keresztényeitől származik. A korabeli keresztényeket érdekelte Jézus Krisztus olyannyira, hogy a vele kapcsolatos kérdésekben öltre menő viták voltak, és sajnos a szó szoros értelmében emiatt embervér is folyt, mert különböző tévedések, eretnkségek jelentek meg, ami nagyon nem volt mindegy sokaknak. Íme, a nehéz mondat: **KEK 466** A nesztóriánus eretnkséggel szemben az Efezusi Zsinat 431-ben megvallotta, hogy "az Ige, személye szerint (hüposztaszisz szerint) egyesítvén magával az értelmes lélektől átlakosított testet (...), emberré lett". ^[91]²² Krisztus emberségének nincs más alanya, mint Isten Fiának isteni személye, mely fölvette azt, és magáévá tette fogantatása pillanatában. Ezért az Efezusi Zsinat 431-ben kihirdette, hogy Isten Fiának Mária méhében történt emberi fogantatása által Mária "Istenszülo" (...), nem azért, mintha az Ige természete vagy istensége eredetének elvét a szent Szüztől vette volna, hanem mert azt a szent és értelmes lélektől áthatott testet vette tőle magára, mellyel az Isten Igéje is személye szerint egyesült, és ezért mondjuk, hogy test szerint született". ^[92]²³

Keresztények generációi számára ezek a hitvallási mondatok élet-halál kérdést jelentettek. Ennek nyomai már a Szentírásban is megjelennek. Még az oly finom lelkű Szent János apostol is, aki az élete vége felé szinte mást sem tudott csak mondani, mint hogy: „fiacskáim szeressétek egymást”, hihetetlenül kemény mondatot ír, amikor megjelennek az első század végén doketista eretnekek: „...aki nem vallja, hogy Jézus Krisztus testben jött el. Az ilyen csaló és antikrisztus.” (2Jn 1,7) Majdnem azt mondja rá, hogy az az ördög. Nem finomkodik. Nem mindegy, hogy hogyan gondolkodunk, és miben hiszünk, mert hogyha valaki azt gondolja, hogy Ő nem is valóságos ember, akkor nincs Megváltónk és nincsen jövőnk, feltámadásunk, s akkor számalomra méltóbbak vagyunk minden embernél és ezért nem finomkodik még egy Szent János apostol sem. Amikor hitkérdésekről van szó, akkor nincs pardon. Nagyon fontos, hogy a hitünk tiszta legyen, s abban higgyünk, arra tegyük fel az életünket, ami életet hoz, s nem halált.

Hinni csak a templomban kell? Sokan úgy gondolnak a hitre, hogy hinni csak a templomban kell, pedig a vallásos hit csak egy lehetséges variánsa a hitnek. A hit ugyanis minden emberi személy legalapvetőbb tevékenysége. A hit az egy aktív, értékelő tevékenység. A hit tulajdonképpen értékelés. Hiszek abban, hogy amit értékelek, az engem boldoggá fog tenni. Például, amikor egy fiú értékel egy lányt, akkor hisz abban a lányban, és hiszi, hogy ez egy olyan értékes lány, hogy őt boldoggá fogja tenni. Lehet, hogy rosszul választ, és a hite egy tévhit, s hamarosan kiderül, hogy az a lány egy hűtlen, s nem túlon túl szeretetre méltó lány, mégis, amikor választja, s nagyon sok érzelmi energiát belefektet ebbe a kapcsolatba, akkor a hite vezérli. De amikor reggel felkelek és elmegyek az iskolába vagy a munkahelyemre és azt gondolom, hogy értékes munkát végzek, és meg fogom kapni a fizetésemet, ez is egy hit, pedig lehet, hogy nem fogom megkapni a fizetésemet. Tehát: minden ember hisz, és a hite vezérli a legalapvetőbb döntéseiben, csak nem mindegy, hogy ki-kiben hisz. Minden ember életének van egy központi hitbeli döntése, van egy központi értéke, amelyre föltesz mindent. Van, akinek ez az alkohol, van, akinek ez a pénz, a siker vagy egy személy, s van, akinek az Isten. Tehát, amikor befogadunk az életünk központjába valami értéket, akkor az kezd el formálni a személyünket, pedig nem tudjuk, hogy az egy igaz érték vagy hamis érték, majd a jövő igazolja. Az ember életében a hittel így befogadott érték, amiben én hiszek, amelyért az erőmet megmozgatom, amit a legfontosabbnak tartok, az fokozatosan fejti ki a hatását, s az vagy kibontakoztat engem, vagy tönkretesz engem, aszerint, hogy az igazi vagy látszatérték. A hit tehát egy hatalom. Méghozzá nagyhatalom. Embert és világot átformáló hatalom. Nem mindegy, hogy miben hiszünk, mit teszünk az életünk központi értékévé, miért élünk, mert az formál majd minket. Ezért mondja Szent János evangélista zseniálisan, akinél a hit Krisztus központi értéként való befogadását jelenti személyembe: (Akik Krisztust) „befogadták, azoknak hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek. Azoknak, akik hisznek nevében.” (Jn1,10-12) Nem tudom, hogy belegondoltatok-e abba, hogy ez mekkora kijelentés? Hogy a hit egy akkora hatalom, hogy az ember istenivé válik, Isten gyermekévé válik, részesül az isteni természetből. Tehát amiben hiszünk, az formál minket. Aki Krisztusban hisz, az istenivé válik, aki a szeretetben hisz, az egyre inkább szerető emberré válik, aki pedig közönséges dolgokban hisz, az közönséges emberré válik. Aki az önzésben hisz, s úgy gondolja, hogy úgy lesz jó az élete, hogyha érvényesül, másokat letaposva, az az Ördöghöz válik hasonlóvá egyre inkább, aki a pénzben hisz, az pénzsóvárrá válik. Vagy eltorzít engem az, amiben hiszek, vagy pedig egyre inkább felelem és istenivé formál. Akik Krisztusban hisznek, azok Isten gyermekeivé válnak. Aki egy önző, bűnös életvitelben hisz, azt ez a látszat-érték tönkretesz. Aki Jézus Krisztusban hisz, és életének központi értéke Ő, annak van egyedül üdvössége. Csak annak az életnek lesz a végkifejlete az isteni életben részesedés, s egy határtalan kibontakozás, aki – akár öntudatlanul is – mindennél jobban erre az értékre, az istengyermekei életre, a személyes Istenben, a Szeretetben kibontakozó életre vágyik és törekszik. Egyedül a Jézus Krisztusba vetett hitnek van testünket-lelkünket széppé átformáló, halálból feltámasztó ereje. **Mindnyájan azzá válunk, amit értékelünk. Ha te az önzést értékeled, vagy a bűnt értékeled, akkor ördögivé válsz, ha az Istent értékeled, akkor istenivé válsz.** Az Isten pedig kit értékel? Az Ő Fiát, ezért teljesen egylényegű az Atya és a Fiú: nem két külön Isten, hanem egy. Teljesen megosztja az Istenségét. A Fiú öröktől fogva kapja ezt a mindenhatóságot, az Atya pedig öröktől fogva adja. De nem csak a Fiút értékeli az Isten, hanem az embert is. Annnyira értékeli, hogy Ő is azzá válik, akit értékel: emberré válik, emberi természetet vesz fel.²⁴

Összefoglalva: Egyedül a Jézus Krisztusba vetett tiszta hitnek van testünket-lelkünket teljesen széppé átformáló, halálból feltámasztó ereje. Ezért kell vigyázni a Jézusba vetett tiszta hitre. Vegyük most sorra a Jézus személyének misztériumát érintő tévtanításokat! Előtte azonban tisztázzuk, hogy mi a különbség a személy és a természet fogalma között.

²² [91] Efezusi Zsinat: Alexandriai Cirill 2. levele Nesztorioszhoz: DS 250.

²³ [92] Efezusi Zsinat: Alexandriai Cirill 2. levele Nesztorioszhoz: DS 251.

²⁴ Szegedi László, Rendhagyó kerekasztal beszélgetés a hitről, Dolgozat a Hit Évére, 2012. Az egész bekezdést az Ő gondolatai nyomán írtam.

Mi van, ha az állatok is személyek?²⁵ Az állatokat az emberektől nem az különbözteti meg, hogy az állatoknak nincs agyuk, vagy ne éreznének és emlékeznének bizonyos dolgokra. **A kettő közti döntő különbség, hogy az állatoknak nincs a természetüktől különböző énjük, vagyis nincs személyük. A személyemet megkülönböztetem a természetemtől, testemtől, lelkeimtől, gondolataimtól, az állat erre nem képes, azt teljesen a természete, ösztönei irányítják, s nem a személye, mert az állatoknak olyan nincs. Az emberi személy viszont képes a természete ellenére cselekedni, ösztöneit irányítani.** Ezen a téren pozitív és negatív értelemben is kilenghet. Például képes lezúllani, és így tudatosan tönkretenni a máját, tüdejét, értelmetlenül. Az állat csak annyit zsákmányol a környezetéből, amennyire szüksége van, az ember képes féktelenül gyilkolni vagy pusztítani. Pozitív értelemben pedig képes azt választani, ami számára kellemetlen, pusztán szeretetből. Az ember képes az életösztönt is felülmúlni magában szeretetből pl. a vértanúságban. Az állatok erre nem képesek, azokra ösztönvezérelt programozottság, idomítottság jellemző.

A személy több tevékenységet folytat: pl. értékkel, birtokol, egységesít és megkülönböztet. A személy **1. irányító-központ:** mert amit értékkel, annak megszerzésére vagy átélésére indítja a természetet. Pl. irányítja a mozgást a kívánt dolgok elvégzésének irányába, tereli a gondolatokat vagy érzéseket a nem kívántról a kívánt témára stb. A személy **2. birtokos központ:** birtokolja természetét (pl. ez az én testem). **3. egységesítő központ:** személyi egységbe foglalja természetét, s végül **4. elkülönítő központ:** megkülönbözteti magát, s a rajta kívül állók másságát észleli. A személyi funkciók tudatossági foka fejlődhet, hiszen a csecsemő pl. még nem nagyon különbözteti meg magát az anyukájától, az én-határok valamelyest egybeesnek, mégis teljes értékű és méltóságú személyről van szó. Éppígy egy szellemi fogyatékkal élő esetén. Miért? Mert **a személy méltóságát nem a tudatosság szintje, hanem igazán az adja, hogy szabadon ő döntheti el, hogyan és mit értékkel** (az eszméletlen állapotban lévő betegnek is teljes értékű személyi méltósága van éppúgy, mint egy csecsemőnek vagy magzatnak). A legalapvetőbb és mindig elmaradhatatlan személyi funkció ugyanis az értékelés és ezzel együtt, hogy képes természetének adottságaihoz egyéni, személyes módon viszonyulni. Két, szinte öntudatlan szellemi fogyatékos között óriási lehet a különbség. Például, hogy miként viszonyul a saját fogyatékos természetéhez: megutálja az egészségeseket, vagy hálásan kapcsolódik az egészségesek világához, keserű, zsémbes öregember lesz belőle, vagy derűs a miatt, amivel rendelkezik. *A személyek minőségéről ugyanakkor egyedül Isten ítélhet, mert egyedül Ő tudja, hogy kinek milyen örökölt hajlamokkal, családi terhekkel kellett megbirkózniuk. Aki nehéz körülmények között, több áldozattal tud elérni valami kis jót, az lehet, hogy személyében minőségibb ember, mint aki ugyan több jót ért el az életében, de ha lett volna egy komolyabb nehézsége, akkor attól könnyen elállt volna, mert nem értékelte olyan nagyra, hogy annyi szenvedés árán is vállalja. Végül meg kell jegyezni, hogy amennyiben a személy az Istennel és embertársaival való egyesülésre teremtett, akkor a kisbaba anyukájával megélt létezésa maga módján teljesebb lehet, mint egy kamasz anyjával megélt létezésa, pedig a tudatosság alacsonyabb foka van jelen. A szerelem megtapasztalása lehet majd egy érettebb egység megélése, amikor az én-határok ismét kicsit lazulnak, egybeesnek (szimbiozis), amikor a fiú már tudatosan befogadja személyébe a lányt, akit értékkel, természetesen csak ha nem önmagát szereti ebben az érzésben, hanem a lányt szolgálja, szereti, és sok áldozatot hoz érte.*

A legnagyobb ember, aki valaha élt? Voltak, akik azt mondták, hogy Jézus pusztán egy ember, még ha a legnagyobb ember is, aki valaha élt. Egyszer kaptam egy könyvet a Jehova tanútól, melynek ez volt a címe: A legnagyobb ember, aki valaha élt. Jézus nem Isten a Jehova Tanúi szerint, s ez egy eretnokség, ami már több ezer éve lefutott lemez, de ma is újraéled. Nincs új a nap alatt. Az első keresztényeknek ez nagyon vérlázító volt, hogy lehúzzuk Őt is, a mi közönséges emberi szintünkre. A tét óriási. **Ha Jézus csak egy hozzánk hasonló ember, akkor nem lehet a Megváltónk. A halandó embert ugyanis csak a halhatatlan Isten tudja felemelni. Ha nem az Atyával egylényegű személy a Fiú, akkor nincs megváltásunk, s akkor az embernek nincs jövője. Akkor soha senki nem fog bennünket felemelni a bűneinkből, és nem tudunk szentté válni, ha nem érintkezik velünk a Szent Isten. Ha nem adja nekünk az Ő fogyatkozás nélküli, romolhatatlan, halhatatlan életét, akkor mi halálra ítélt, jövőtlen emberek vagyunk. Óriási tét volt, ez annyira komoly volt, hogy voltak, akik ezért az életüket adták oda. Sajnos vannak ma is sikerfilmek, vagy sikerkönyvek, melyek erre épülnek, hogy lehízzák a szentet a maguk közönséges szintjére, hogy a saját bűneiket igazolják. Ilyen volt pl. a Da Vinci Kód, mely szerint Jézus egy bűnös ember, akinek Mária Magdolnától leszármazottai vannak. Ez a könyv nem másról szól, mint egy ősi eretnokségről, hogy Jézus Krisztus nem Isten, ami istenkáromlás. Ha muszlim országban élnék, s Mohamedet gyaláznák így, akkor másnap az illetőnek a fejét vennék. Nyilván nem erre bátorítunk senkit, de arra igen, hogy ismerjük és védjük meg a hitünket határozottan, de szelíden, s ne legyünk közömbösek olyan hitkérdések iránt, melyekért mások az életüket adták. Tudjuk, hogy vértanúk sokasága ment a Colosseumba pusztán azért a hitükért, hogy Jézus Krisztust Istentként imádták, s a császár szobra előtt nem voltak hajlandók az Istennek kijáró tönkjéldozatot bemutatni. Voltak köztük gyerekek és várandós anyák is (pl. Szent Perpétua és Felicitás), akik inkább vállalták a kínzásokat, mint hogy elárulják Krisztusukat.**

Nem is igazi ember? Aztán a másik eretnokség, amibe belecsúsztak, hogy Jézus nem annyira ember, hanem Isten, s szinte felszippanthatta az istensége az emberségét, például **a doketizmus eretnoksége**, mely már az első század végén megjelent, **hogy Jézusnak a teste nem volt igazi, s valójában nem is szenvedett; ott a kereszten Krisztusnak a teste csak egy látszattest.** A szenvedés nem annyira érintette meg az Istent, aki ezzel a testtel egyesült. Csak akkor ez egy nagyon szomorú dolog, mert akkor az Isten egy színjátékot játszik velünk, és ha így van, nem is vállalja fel a mi emberségünket. Ebben az esetben megint csak az ember ott vergődik a saját nyomorában, akkor könnyű Istennek, mert Őt nem érinti meg az emberi fájdalom. Egy távoli Isten képét mutatja meg, aki nem érintkezik az emberrel. Az ember újra magára van csak kárhóztatva, és soha nem érintkezhet az istenivel, hogyha Jézusnak az embersége nem valóságos emberi természet. Ennek fényében, az egy nagy örömhír, amit parancsolt ünnepünkön, Újévkor ünneplünk, hogy Mária Istenanya, mert azt a hitet foglalja magába, hogy aki tőle született, Ő általa lett minden, ugyanakkor emberi természetét Máriától vette. Test szerint Tőle született, s a génjei, a mosolya, a mozdulatai egészen a Szűzanyához hasonlítanak, hiszen neki nem volt test szerinti apja, mert a Szentlélek formálta az Ő emberi természetét a Szűz méhében. Teste valóságos emberi test. Az embersége tehát kezdődött, Mária méhében, az istensége viszont öröktől fogva van, nem kezdődött.

Istennek csak fogadott, de nem egylényegű Fia? 325-ben a Niceai Zsinat Áriusznak a tévtanítása ellenében (aki azt állította, hogy Isten Fia „a semmiből lett”, vagy „más lényegből való”, mint az Atya, vagyis személyi léte valamikor elkezdődött) megfogalmazta, amit **minden vasárnap a Szentmisében elimádkozunk: „született, de nem teremtmény, az Atyával egylényegű és minden általa lett.”** Miről szól ez a mondat? Arról, hogy Jézus nem teremtmény. Az emberi

²⁵ Vö. Szegedi L., Jézus a Megváltónk, 230-233; Isten országát kereső Egyház, 124-129. Ezt a bekezdést erre a két könyvre építettem. Szószserinti idézetek is szerepelnek.

természete, az embersége teremtett emberi természet, Mária méhében formálja ki a Szentlélek, időben kezdődik, a szűzi fogantatással, de az isteni személye, isteni természete öröktől fogva van és öröktől fogva születik az Atyától.

Nem csak félig ember, félig Isten?

KEK 464 Az Isten Fia megtestesülésének egyetlen és teljesen egyedülálló eseménye nem azt jelenti, hogy Jézus Krisztus részben Isten, részben ember, vagy, hogy az isteni és az emberi elem zavaros keveréke volna. Ő valóban emberré lett, és valóban Isten maradt. Jézus Krisztus valóságos Isten és valóságos ember.

Akkor most Jézus két személy? Nem egy tudathasadásos személyről van szó. Nincs benne egy külön emberi személy is. Hanem az az isteni személy, aki öröktől fogva az Atya ölében van, aki teremtette az egész világot, ez az Isteni személy odáig alázódik, hogy emberré lesz, emberi testet, emberi természetet vesz fel. Valóságos emberi természetet, mindazzal rendelkezik, amivel mi is: van emberi értelme, de isteni személyként éli át, hogy mit jelent egy emberi értelemmel rendelkezni. Ugyanakkor mi az, ami kettő Krisztusban? A természete: hiánytalan emberi természete és teljes isteni természete van. Mi a különbség a természet és a személy között? Az, hogy a személyem egy irányító és értékelő, birtokos, egységbe fogó központja az én egész lényemnek. Ugyanis a személyem irányítja a mozgásomat, a gondolataimat. Például gondolok valami szépre, akkor a személyem dönti el, hogy ezt továbbfolytatom, vagy gondolok valami rosszra, s a személyem dönti el, hogy belerágom magamat a negatív gondolatokba, vagy pedig azt mondom, hogy „nem, én ezzel nem akarok foglalkozni.” A személyem dönt, értékel. Megkülönböztetjük a személyünket a gondolatainktól, az eszünktől, az érzéseinktől, azt mondjuk például: jól vág az eszem. Ez az irányító központ Krisztusban az isteni személy, aki öröktől fogva van. Isteni személyként kiüresíti magát, az isteni mindentudását nem akarja használni, hanem átéli, hogy mit jelent, hogy Ő is Szűz Máriától és Szent Józseftől tanult beszélni. Mit jelent, hogy gyarapodik az emberi tudásban. Istennek ez a mérhetetlen alázata. El se tudjuk képzelni, hogy ez mit jelent Istennek, hogy egy véges, picike Baba testébe zárja bele magát, belülről ismerve minket el tudja képzelni, hogy mit jelent végigélni egy emberi sorsot a fogantatástól a feltámadásig. Az ember elé éli az ember jövőjét: hogy ne félj, van jövőd! Hogyha Krisztus csak ember lenne, akkor nem tudna felemelni bennünket, ha csak Isten lenne, akkor egy távoli, elérhetetlen Isten lenne, de Krisztusban összekapcsolódik a menny a földdel, az Isten az emberrel, a halandó a halhatatlannal. Ne félj, ember, van jövőd! – Erről szól a hittétel, hogy Krisztus az egyedüli közvetítő. Egyedül általad lehetséges Jézus, hogy érintkezessen az ember az Istennel, a menny a földdel, a véges a végtelennel, a romlandó a romolhatatlannal.

Frigyre lép az isteni és emberi – nemcsak „szerelemi szimbiózis” (én-határok elmosódása)?²⁶ Ezt a négy tevékenységet az én nem csak saját természetében, hanem a másik emberrel való kapcsolatában is folytatja (azt is irányítani, birtokolni akarja stb.) A magam természetét másként birtoklom, mint pl. a hitvestársamét. Az előbbi személyi egységet, az utóbbi házastársi egységet hoz létre. Az ember a magában megtapasztalt egységre vágyik a másikkal is. Erre azonban adottságainál fogva képtelen, és **viszsa is retten attól, hogy úgy legyen a másik szolgálatára, mint annak saját természete**, mint aki felett a másik rendelkezhet. Az ember megszenvedti ezt a tökéletlenséget. Az Isten a megtestesülésben legyőzi ezt a korlátot. A megdicsőült Krisztus isteni természetével így van szolgálatára Jézus emberi természetének (és az Egyháznak), mint annak saját természete. Emberi viszonylatban is ezt a szeretetegységet kell, hogy megcélazzuk, különösen a hitvestársak: „Így szeresse a férj is feleségét, mint saját testét. Aki feleségét szereti, önmagát szereti. Hiszen saját testét senki sem gyűlöli, hanem táplálja és gondozza, akárcsak Krisztus az Egyházat.” (Ef 5,28-29). Az isteni személy továbbá képes olyan szoros létegyiséget létrehozni a kiválasztott emberrel (Máriától felvett emberi természetével), mint amit az ember saját természetével él meg. Az isteni személy képes a kiválasztott emberi természetét teljes személyi egységben (unio hüposztatika) magához kapcsolni, és úgy irányítani, birtokolni, hogy az a saját teste, lelke lesz. Az isteni személy egységesítő tevékenysége nem véges, mint az emberé, hanem képes úgy irányítani, birtokolni emberségét, mint saját természetét. **A megtestesülésben nem két személy és két természet egyesül, hanem egyfajta „személy átültetés” történik: isteni személyt emberi természetbe. Nem úgy kell elképzelni azonban, hogy ezt egy meglévő emberi én helyébe ültetik be, hanem az öröktől való Fiú Énje egyesül Mária méhében egy emberi természettel, s hozzákapcsolja teljes isteni természetét ehhez a törékeny emberhez.** Jézus Krisztusban Isten nem csupán az általa elgondolt tökéletes emberi életet teremtette meg egy tőle különböző emberben, hanem maga élte meg az emberi sorsot, belülről ismer minket. Ő fekszik pólyában és sír, eszik és alszik, fárad és beszél, mint az emberi társadalom tagja. Beleéli magát a teremtmény helyzetébe és egyesülve vele megéli az életét. Ez a beleélés az isteni képességek miatt nem emberi beleélés, nem csupán teljes érzelem- és akaratközösség, ami a hitvesek közt elérhető maximum, miközben megőrzik személyi különállásukat (bár szinte a másik távollétében is megérik annak a fájdalmit, örömét olykor, s sokszor még az arcvonásaik és mozdulataik is hasonlítanak 50 év házasság után), hanem itt az isteni öntudat, én végzi el az elsődleges személyi tevékenységét az emberi természetben. Ő szeret, szól, szenved, emberi természetén keresztül. A megtestesülésben isteni, mindenható természetétől kiüresíti önmagát, ami azt jelenti, hogy azt arra használja, hogy Krisztus emberi természetét szolgálja, kibontakoztassa. A Fiú cselekszik emberi természetén keresztül a maga értékrendje szerint. Azt fejezi ki emberi körülményeink között, amit a Szentháromságos szeretetközösségben szüntelenül tesz: önátadását, engedelmisségét, ami evilági keretek közt csak roppant áldozatok közepette fejeződhet ki egy emberi természetben. A Fiú az Atya iránti engedelmisségét fejezi ki azzal, hogy szüntelenül szolgálja az embereket, szelíd, szegényként él, nem szerez magának vagyont, lemond a társról, egészen tisztán él, irgalmas szeretettel várja vissza a megtérő bűnösöket. *Írta: Farkas László ifj. ref. Az előadáshoz tartozó kérdések az előadás teljes verziójának a végén találhatóak (18. oldal).*

Hogy fér meg Krisztusban az isteni mindentudás az emberi tudatlansággal? Akit még érdekel vö. az előadás teljes változatával a mente.hu-n (7. old.). Ott olvasható a KEK Jézus megtestesülésére és személyi titkára vonatkozó legfontosabb állításait is kivonatolt áttekintésben (8. oldaltól).

²⁶ Vö. Szegedi L., Jézus a Megváltónk, 230-233; Isten országát kereső Egyház, 124-129. Az itt következő két bekezdést erre a két könyvre építettem. Szószserinti idézetek is szerepelnek.

